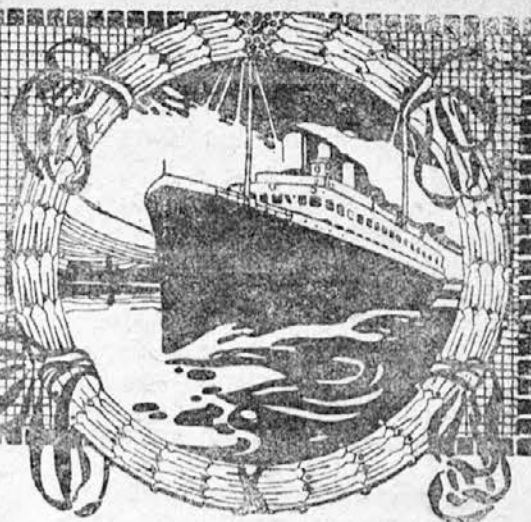

TRGOVSKI LIST

Casopis za trgovino, obrt, industrijo ter narodno in politično gospodarstvo sploh.

Izhaja vsaki petek, ali če je ta dan praznik, dan prej popoldne z datumom prihodnje sobote. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradišče št. 17/1 (pri trgovskem društvu Merkur). — Naslov za dopise: Trgovski list, Ljubljana, Gradišče št. 17/1. — Naročnina znaša do konca t. l. K 30 in je plačljiva vnaprej. — Posamezna številka stane K 1'60. — Oglasi se računajo po ceniku. — Ponatis član- kov je dovoljen le z navedbo vira. — Plača in toži se v Ljubljani. — Tisk tiskarne Makso Hrovatin v Ljubljani. Štev. rač. pri ček. uradu 11953. Lastnik in izdajatelj Konzorcij Trg. lista. — Odgovorni urednik Franjo Zebal, Ljubljana - Dol. c.

III. letnik.

V Ljubljani, 20. novembra 1920.

16. šte. v.

Jadranski poraz.

V Santa Margherita Ligure je jugoslovenska delegacija, obstoječa iz ministrov Vesniča, Trumbiča in Stojanovića, podpisala dogovor s kraljevo italijansko vlado, po katerem Jugoslavija izgubi velik del izredno važnega ozemlja, na katerem prebiva narodno zavedno slovensko in hrvaško prebivalstvo. Po dveh letih mučne negotovosti in bledega upanja je postalo dejstvo, da je slovenski del jugoslovenskega naroda odrezan od morja ter da nam je za bodočnost v narodnem in v gospodarskem oziru iskati novih potov. Način, kako se je dosegel sporazum, je bil tak, da se z njim ne moremo sprijazniti. Pri tem smo opazili toliko ležernosti in cinizma, da smo po vsej pravici globoko užaljeni. Naše dnevno časopisje je najostreje ožigosalo vladno politiko v jadranskem vprašanju in posamezne velike stranke so vložile energične ugovore proti sramotnemu dogovoru. Menda je Julij Cezar napisal stavek: Kar ljudje želijo, radi verjamejo. Prosto dušno priznamo, kar nas je zavednih Jugoslovanov, da smo smatrali primorsko vprašanje za tako delikatno svojo srčno stvar, da nam je bil pregled vseh vprašanj, ki tukaj pridejo v poštev in vse veliko diplomatično ozadje s Parizom in Londonom na čelu v dobi zadnjih dveh let precej tuje. Zdaj, ko je izguba jadranskih jugoslovenskih pokrajin postala bridka resnica, pa je neobhodno potrebno, da pustimo vso sentimentalnost pri strani in poskusimo pogledati dejstvom povsem objektivno in kritično v oči.

Zakaj sledi razočaranje razočaranju? Ideja jugoslovenskega narodnega edinstva le silno počasi dozoreva. Vse to, kar so naši mlajši narodno politični buditelji že pred vojsko, tekom vojske in po prevratu napisali v svoje programe in tudi praktično oživotvorili, kot avstrijski dezertjerji, antantni dobrovoljci ter politični zločinci in interniranci, vse to še ni postalo meso in kri v okviru resničnega državnega življenja. Vidimo celo, da imajo velike politične stranke v Jugoslaviji še vedno programe, iz katerih velike ideje narodnega edinstva ni prav lahko razvideti; nasprotno ima zares patrijotično misleč človek neprijetni občutek, da gre tukaj za toliko prikritih versko in narodnopolitičnih predsodkov, da je eventualno vsa ideja resničnega ujedinjenja v nevarnosti. To je dejstvo, ki ga z vso resnostjo in z vsem povdarkom ugotavljamo.

In s tem moramo pri presoji našega jadranskega poraza računati in najprvo nekoliko samj sebi izprašati vest. Tak je dandanes še naš narodnopolitični razvoj in njemu odgovarja vsebina in smer naše zunanje politike. Žalibog je razmerje moči med posameznimi strankami še vedno tako, da vodijo veliko državno politiko krogi, ki še niso brezpogojno prevzeli v svoj program naših najvišjih narodnih zahtev.

Jugoslovenska diplomacija živi še vedno v tradicijah kraljevine Srbije in presoja vsa vprašanja zunanje politike s svojega ozkega srbskega radikalnega stališča. So to starejši gospodje, ki so vse svoje dosedanje življenje preživeli v tej mentaliteti in, odkritosrčno povedano, od njih skoro pričakovati ne moremo, da bi iz svojih idejnih sfer napravili naenkrat skok v mlado jugoslovensko ideologijo. Ampak to je naša nesreča, in to hibo je treba odstraniti z naporom vseh sil, z drugimi besedami, izvesti je treba, in to je naloga strank, temeljito izpremembo sistema.

Malo pred pričetkom jugoslovensko-italijanskih pogajanj smo čitali, da je naša vojska vkorakala v Caribrod. Iz tega malenkostnega primera razvidimo ves problem. Jugoslavija zasleduje še vedno vzhodno politiko in zanemarija zapad. Kraljevina Srbija je bila balkanska država in njena politika je bila balkanska. Velika ujedinjena Jugoslavija pa leži s svojimi zapadnimi mejami na pragu zapada in morajo njeni politični predstavitelji s tem računati, ako hočejo, da bodo interesi jugoslovenskega naroda vsestransko varovani. Je to silna težavna naloga, katere dalekosežnost razume in občuti samo oni, ki je sam živel v Orijentu, pa naj bo to Rusija, ali Bosna ali Turčija, ter je imel poblizje priliko, opazovati skrivnostni zid med zapadnjakom in orientalcem. Ali to so stvari, ki naj se znjimi bavijo učenjaki in psihologi, strankam in diplomatom naj gre zato, dobiti čimprej praktično formulo za oživotvorenje teh nujnih potreb. Posebno za nas Slovence je dosedanja orientalska smer jugoslovenske zunanje politike prava katastrofa, in tukaj je treba zagrabiti za delo ter bratom Srbom preokreniti njih blodno politično pot. Res je sicer, da ima tudi Jugoslavija, kot si jo predstavljajo srbski radikalcji, velik interes na Jadranskem morju, ali ves ta interes je izražen, rekli bi, v eni sami nalogi, zvezati Beograd po najkrajšem potu z morjem. Da pri tem ostanjejo naši interesi popolnoma neupoštevani, je jasno.

Odgovornost za nesrečno rešitev jadranskega vprašanja nosi napram kroni in narodu ministrski predsednik Vesnić, čegar podpis na usodni diplomatični listini je na prvem mestu. Že približno pol leta stoji na čelu vlade, do pred pol leta pa je bil venomer, kot diplomatični uradnik zaposlen v inozemstvu, kjer je imel pač priliko spoznati velike zapadne narode in jih ceniti, kjer pa se je brezdvomno nekoliko odtujil svoji domovini ter se prelevil v precejšnjega Parižana. Vendar je kot ministrski predsednik, imel v zadnji dobi pač dovolj priložnosti, da je podrobno spoznal vse zahteve troimenega jugoslovenskega naroda in da je nekoliko izpremenil svoja naziranja, ki jih je imel na pariški mirovni konferenci, kjer smo Slovenci in Hrvatje, kar priznajmo, tvorili le več ali manj likvidacijsko maso razpadle

monarhije. ter nas je i on gledal in presojal skozi ta očala. Videli smo, da je njegova vlada ob priliki zadnjih kmetijskih uporov na Hrvaškem pokazala mnogo energije, s čemer popolnoma soglašamo, ker smo mnenja, da je treba narodno edinstvo v kritičnem slučaju osigurati magari z vojaško silo, ali naj bi nastopil bolj energično tudi v jugoslovensko-italijanskih pogajanjih, ne toliko pri zeleni mizi ob Ligurskem morju, kjer je bila naša usoda že zapечатena, ker je šlo le za končno stilizacijo in formalnost podpisov na protokolih, ampak že prej, ko so se pogajanja vodila še interno med Beogradom in Rimom. Njegove mlačnosti v tej stvari mu noben Jugoslovan ne bo odpustil ter je njegovo ime za vedno zvezano z našo narodno nesrečo.

Stari Clemenceau je v dobi največje vojne krize, ko se je zmaga vedno bolj nagibala na stran nemških armad, s parlamentarne tribune zaklical obupajočemu francoskemu narodu: »Treba je, da človek veruje in upa, ako hoče biti močan v življenju«. To velja tudi za ves narod in tudi za nas in za našo revanšo.

Poslovni promet in carine.

Prošli teden je objavil »Juturnji list« neko spremembo obrtnega davka. Stvar je vzbudila po pravici veliko pozornost med interesiranimi krogi, kajti pod nedolžno besedo »sprememba« se skriva povišanje carinskih postavk pri izvozu blaga za 100% in pri uvozu za 50%. Ta nova odredba se ima objaviti službeno v kratkem, zato smatramo za umestno, da opozorimo nanjo svoje čitatelje in jo prinašamo v celoti, kakor je bila objavljena v imenovanem listu. Naredba se glasi:

Soglasno s željami finančnega odbora kakor tudi deželnih pridobitnih korporacij (trgovskih, obrtnih in industrijskih) se členi 110-127 naredbe začasnega finančnega zakona za leto 1920-1921, ki govore o obrtnem davku ne bodo izvajali, ampak stopajo mesto teh naredb v veljavo sledeče naredbe:

Člen 1.

Izvezemši člene 66., 67., 68., in 70. zakona o neposrednem davku, se obrtni davek v Srbiji v letu 1920-1921 ne bo niti razpisoval niti plačeval, ampak se mesto njega uvaja v vseh delih kraljevine davek na poslovni promet.

Člen 2.

Ta davek plačevati so dolžna vsa trgovska, industrijska, in obrtna podjetja, kakor tudi vse pravne in fizične osebe, pod kojimi se razumevajo tudi delniške družbe, ki so po posebnih zakonih dotičnih pokrajin proste plačevanja davka za obrt, (pridobnina).

Člen 3.

Tega davka ne plačajo:
1. Država in državne ustanove (uprava fondov, uprava državnih mo-

nopolov, uprava državne tiskarne, razredna loterija itd.), v kolikor se pečajo s posli, ki spadajo pod člen 2. tega zakona.

2. Občina in samoupravna telesa za fake posle in obrate, ki jih opravljajo v splošno korist (vodovodi, razsvetljava, cestne železnice, železnice itd.).

3. Narodna banka.

4. Prodajalci monopoliziranih predmetov, srečk razredne loterije in ostalih vrednot in stvari, ki jih prodaja država po določenih prodajalcih po naprej določeni ceni in z odstotkom dobička.

5. Proizvodi domače industrije.

6. Poljedelci za prodajo lastnih pridelkov, izvzemši za prodajo živine, za koje se izdajo živinski potni listi (govedo, konji, osli, mule). Veliki poljedelci, ki svoje pridelke predelavajo in jih predelane na debelo prodajajo, so dolžni plačati ta davek.

Člen 4.

Minister finance se pooblašča, da lahko oprosti plačevanja tega davka:

1. Poljedelske, konsume, produktivne in druge zadruge, ki glasom svojih pravil ne delajo dobička, kakor tudi vsa humana in kulturna društva in ustanove, bodisi državne ali zasebne, ki ne delajo za dobiček in čegar fondsi se ob koncu ne razdele, ampak se namenijo splošnim smotrom.

2. Občine, samoupravna telesa in posamezne ustanove za tiste obrate in posle, ki jih vrše v interesu preskrbe prebivalstva z živili in drugimi življenjskimi potrebščinami ter za nabavo živinske krme.

Člen 5.

Davek na poslovni promet plačajo:

1. Osebe, ki kot trgovci po poklicu prodajajo blago, bodisi na drobno ali na debelo, živila ali sploh kake druge predmete.

2. Podjetniki, stavbeniki, dobavitelji najemniki in druge osebe, ki sklepajo razne kupčije, spadajoče v njih poklic.

3. Pravne in fizične osebe, društva in podjetja, ki se bavijo z denarnimi posli; tu se podrazumevajo tudi delniške družbe.

4. Komisijonarji za vse prodaje in posle, ki jih vršijo na račun svojih komitentov.

5. Vse osebe brez ozira na njihov poklic in brez ozira na to, ali plačajo obrtni davek (pridobnino), kadar prodajajo živino, za koje se izdajajo živinski potni listi.

Člen 6.

Davek na poslovni promet znaša:

a) za blago, ki se uvozi preko carinarnic, isto toliko, kolikor znaša carina za dotično blago;

b) za blago, ki se izvažajo preko carinarnic, polovico tega, kolikor znaša carina za to blago;

c) za uvožene luksuzne predmete toliko, kolikor znaša uvozna carina ter razen tega še 10% vrednosti uvoženega luksuznega blaga;

d) za blago, ki se uvozi ali izvozi, ki pa je oproščeno plačevanja carine,

toliko, kolikor bi znesla carina za to blago, ako bi ne bilo oproščeno plačanja carine.

V vseh teh štirih slučajih se bo davek na poslovni promet plačeval v zlatu, odnosno v srebru po kurzni vrednosti, ki jo odredi minister financ za plačanje carine;

e) za blago, ki je že uvoženo v državo, znaša davek na poslovni promet za luksusno blago 10%, za vse ostalo blago pa 2% od procenjene vrednosti.

V svrhu pobiranja tega davka za že uvoženo blago, se pooblašča minister financ, da odredi izvršitev popisa celokupnega takega blaga. Čas in način, kdaj in kako se ima izvršiti ta popis, in kateri predmeti se bodo smatrali kot luksusni, bo odredil minister financ;

f) za obrtne obrate sploh in za tiste trgovske obrate, ki delajo s predmeti, ki se ne uvažajo iz tujine, dalje za trgovine z živili in za vsa podjetja za prenos in transport, ki se vodijo kot samostojni obrati, znaša davek na obrtni promet toliko, kolikor znaša neposredni davek od obrata (pridobnina) z vsemi državnimi nakladami;

g) za mešane obrate, t. j. one, ki delajo s predmeti, ki se uvažajo iz tujine in z onimi ki se proizvajajo na domačih tleh, znaša davek na poslovni promet toliko, kolikor znaša njih neposredni davek za obrat (pridobnina) z vsemi državnimi nakladami. Ti obrati pa nimajo pravice do vrnitve onih zneskov, ki so jih plačali carinarnicam, bodisi sami, ali one osebe, od kojih so sami to blago nabavili;

h) za industrijska in tvorniška podjetja znaša davek na obrtni promet 1% prodajne cene njihovih proizvodov. Da pa se pomaga domači industriji, imajo ta podjetja pravico do vrnitve plačanega davka na obrtni promet, ki so ga plačala na carinarnicah za uvožene sirovine, ki služijo za izdelovanje njihovih industrijskih in tovarniških proizvodov;

i) pri podjetniških, stavbnih, dobaviteljskih, najemniških in tem podobnih poslih, v kolikor se ti posli vrše za račun države ali samoupravnih teles, znaša davek na obrtni promet 1% skupne vrednosti podzetih oziroma izvršenih poslov;

j) pri prodaji živine, za koju se izdajajo živinski potni listi, 1% prodajne cene;

k) pri denarnih zavodih in delniških družbah, ki so dolžne javno polagati račune, znaša davek na poslovni promet 2% kosmatega dobička, izkazanega v bilanci, odobreni od letnega zbora delničarjev in to samo za denarne posle. V kolikor se ti zavodi in družbe pečajo s trgovskimi posli, veljajo tudi za nje odredbe o plačanju tega davka, kakor tudi odredba o popisu blaga, ki ga imajo v zalogi. V kolikor ti zavodi in družbe vrše industrijska podjetja, veljajo zanje povsem odredbe, ki veljajo za pobiranje tega davka pri industrijskih podjetjih v obče.

Člen 7.

Na ta davek se ne nakladajo nikake državne ali kake druge naklade.

Člen 8.

Industrijska podjetja, ki so dolžna plačati ta davek po vrednosti prodanih proizvodov, bodo vodila posebno knjigo prodaje, kamor bodo upisovala vsakodnevne zneske, prejete za prodane proizvode.

Ta knjiga mora biti paginirana, uradno vodena, brez izbrisov in vstavkov in potrjena po pristojni finančni oblasti.

Take knjige so dolžni voditi tudi denarni zavodi in delniške družbe, ki so obvezane javno polagati račune, ako se bavijo z industrijskimi podjetji.

Člen 9.

Ta davek se plačuje:

a) o priliki plačevanja carine, ko se blago uvažava iz tujine, oziroma izvažava v tujino;

b) pri vsaki prodaji živine, ko se izdajajo zanj živinski potni listi;

c) pri vsakem izplačilu dogovorjenega zneska pri podjetnikih, stavbeniških, dobaviteljskih, najemniških in temu podobnih poslih, kadar se isti vrše na račun države ali samoupravnih teles; in

d) prvih pet dni po izkazu vsakega trimesečja pri industrijskih podjetjih; in

e) v vseh ostalih slučajih po odredbah o rednem pobiranju davka, ki veljajo za dotično ozemlje.

Člen 10.

Za neizpolnjenje gorenjih odredb tega zakona se bodo davčni obvezanci kaznovali:

Z denarno globo od 100 do 5000 dinarjev. Industrijska podjetja kakor tudi denarni zavodi in delniške družbe ki so dolžne javno polagati račune in ki se bavijo tudi z industrijskimi posli, ako ne vodijo v redu knjige prodaje, ali ako je ne bi predložili finančni upravi, odnosno davčnemu uradu v roku, določenem v točki d) člena 9. tega zakona.

Z denarno globo od 1000 do 20.000 dinarjev: Industrijska podjetja kakor tudi denarni zavodi in delniške družbe, ki so dolžne javno polagati račune in ki se bavijo z industrijskimi posli, ako ne bi vpisali vseh za prodane proizvode prejetih zneskov v knjigo prodaje v svrhu prikriivanja prometa, da bi s tem zmanjšali davek na poslovni promet. Razen tega bodo plačale še desetkratni iznos prikritega zneska poslovnega davka.

V vseh tistih slučajih, kadar knjige niso pravočasno predložene, oziroma ako so predložene neredno vodene knjige, določi za ta čas poslovni davek finančna uprava ali davčni urad po svoji oceni, uvidevnosti in po obstoječih zakonih.

Od 50 do 1000 dinarjev: V slučajih prodaje živine, za koju se izda živinski potni list, bosta kaznovana prodajalec in kupec, ako se dožene, da sta v svrhu prikriivanja in zmanjšanja tega davka namenoma navedla manjšo prodajno ceno, ali da sta izvršila prodajo brez živinskega potnega lista in nista prijavila te prodaje za davek na poslovni promet.

Člen 11.

Davčni obvezanci, ki o priliki popisa blaga, ki se že uvoženo nahaja v državi, ne prijavijo točnega stanja svojega blaga v svrhu prikriivanja in zmanjšanja tega davka, se bodo kaznovali z denarno globo od 5 do 1000 dinarjev, poleg tega se jim bo zaplenilo vse prikrito blago in se bo prodalo v korist državne blagajne.

Davek na poslovni promet.

Kakor smo svoječasno poročali, se je v letošnjem proračunu zavedel nov davek, namreč davek na poslovni promet v višini 1% oz. 3% od vrednosti vsake prodaje blaga oz. storjenega posla. Dolžnosti, ki so bile zvezane s tem davkom, so bile za trgovski svet, za industrijo in obrt mnogo težje kakor pa davek sam. To je bila namreč določba, da mora vsako podjetje voditi posebne knjige, kjer naj bi zabeležilo vsak posel dnevnega prometa. Dasi obstoja ta davek kot davek na povojno konjunkturo v skoro vseh zapadnih in severnih državah, ni zaradi tehničnih težkoč pri nas dobro izvedljiv.

V krogih prizadetih interesentov se je takoj pojavil odpor proti načinu pobiranja tega davka, ki je konečno izzvenel v izjavo, da so vsi krogi pripravljeni plačati državi ta davek, samo naj se jih osvobodijo od vodenja knjig. To je v trgovinah na drobno, pri branjevcih in pri malih obrtnikih zvezano z največjimi težkočami, v nekaterih drugih pokrajinah naše kraljevine pa je to direktno neizvedljivo. Mnogo se je razmotrivalo takrat o tem, da bi le večja trgovska in industrijska podjetja plačala davek po prometu, ki je izkazan v njihovih poslovnih knjigah, detajlno trgovino in malo obrt pa naj bi se potom cenilnih strokovnih komisij pavšaliralo in tako oprostilo od vodenja knjig. Najhujši pa je bil odpor v krogih teh treh skupin proti temu da je finančni minister hotel zavesti ta davek le za industrijo, trgovino in obrt medtem ko bi bili poljedelci in z njimi veleposestniki popolnoma oproščeni prometnega davka, dasi so producenti kot indu-

striji, dalje da bi bila vsa zadružna podjetja ter zavodi, ki izvršujejo svoje posle pod naslovom splošne koristnosti, bili na nemalo konkurenco privatne trgovine od njega oproščeni ter konečno, da bi banke plačale prometni davek le od čistega dobička svojih denarnih poslov in ne od prometa, posebno blagovnega, ki je pri nekaterih denarnih zavodih jako razvit. Gospodarske korporacije so po celi kraljevini priredile velika zborovanja in odposlale delegacije finančnemu ministru, da mu raztolmačijo, da je treba projekt tega davka revidirati.

Finančni minister se je udal želji interesentov in sklical na to 10. oktobra t. l. konferenco delegatov gospodarskih korporacij v Beogradu. Konferenco je otvoril finančni minister sam, ki je obrazložil kritično stanje državnih financ. Poprejšnje vlade so mu zapustile nad 2 milijardi deficita, razen tega pa so se izdatki radi nujne potrebe novih investicij in zvišanja plač državnim uradnikom zadnji čas znatno povečali, ne da bi bil kdo otvoril državi za te po večini redne izdatke kak nov vir dohodkov. Statistično je bil davek na poslovni promet proračunan na 900 milijonov dinarjev, toda z ozirom na tehnične težkoče se je ustavilo v proračun 1920/21 kot efektivni dohodek iz tega davka le 400 milijonov dinarjev.

Po tridnevni obširni in izčrpni debati sporazumele so se različne skupine interesentov tako daleč, da naj bo novi davek razdeljen na vse gospodarske stroke sorazmerno po njihovi gospodarski moči. V ta namen so predlagali, da naj se zavede nekaj pribitka na neposredni pridobninski davek, zemljišče in dohodnino in sicer za trgovska, obrtna in industrijska ter kmetijska podjetja. Vse davčne obveznike bi bilo treba razdeliti na tri skupine s progresivnim pribitkom 10% za male trgovce, poljedelce in kmete, 20% za večje kmetije, trgovce, obrtnike in industrijalce in 30% za veletrgovce in veliko industrijo. Razen tega naj bi se pobiral ta davek v procentih od vrednosti uvoženega in izvoženega blaga. Po lanskoletni statistiki je znašal uvoz 3 milijarde, izvoz pa 1 milijard dinarjev. Ako bi se vzelo 5% od vrednosti uvažanega blaga, bi to vrglo 150 milijonov in 2% od izvažanega blaga, to je 20 milijonov dinarjev, bi se skupno na carinarnicah dobilo 170 milijonov dinarjev. Preostajalo bi še 130 milijonov dinarjev, katere bi bilo treba kriti iz pribitka na zgoraj omenjene davke. Vzrok temu, da se je pri izvozu dolečil nižji procent, kakor pri uvozu je ta, da je treba izvoz pospeševati in uvoz omejevati, da izravnamo trgovsko in plačilno bilanco napram inozemstvu. Izrečno se je pa zahtevalo, da bodo vsi predmeti, ki so v svrhu pospeševanja poljedelstva, razvoja in obnove obrti in industrije po posebnih naredbah carine prosti, oproščeni tudi od prometnega davka pri uvozu. Obenem se je stavil predlog, da naj se za uvoz luksuznih predmetov dovoli in pobira 10% od vrednosti uvoza luksuznega blaga. To so bile glavne izpremembe, na katere sta pristala tudi zastopnika trgovske in obrtniške zbornice ter Zveze gremijev g. Ivan Jelačin ml. in g. Ivan Mohorič na omenjeni konferenci.

Po treh tednih pa je izšla naredba, ki je ne malo presenečila ne samo delegate konference, katerim je bilo obljubljeno, da bo finančni minister njihove predloge vpošteval, marveč vse gospodarske kroge. Kot povod, da se je finančni minister na mesto pobiranja tega davka v odstotkih od vrednosti, odločil za pobiranje v odstotkih od uvozne in izvozne carine je edino to mogoče, da je podlegel vplivu svojih svetovalcev, češ da bodo interesi predlagali fiktivne fakture, da se odtegnejo plačanju davka v odstotkih od prave vrednosti blaga. Sredstvo pa, ki ga je proti temu izbral finančni minister, je za splošno gospodarstvo mnogo večji in težji udarec kakor bi bil še tako enostranski novi davek. Kakor znano, so v srbski carinski tarifi izražene gospodarsko-politične tendence bivše Srbije, ki je imela malo raz-

vito industrijo in obrtništvo. Zaščita, katero je dajala carinska tarifa podjetjem v Srbiji je vsled neenakega razvoja cen med vojno in po vojni, postala zelo različna, in v mnogih primerih ne odgovarja več razmeram v novih pokrajinah. Pavšalno 100% no povišanje uvozne carine je vsled tega različne gospodarske predmete popolnoma neenako zadelo. Imamo primere, kjer je carina znašala k vrednosti blaga komaj 1%, medtem ko je v drugih primerih presegala 30% ali še celo 100%. Radi tega bo v bodoče uvoz mnogih predmetov vsled tega davka popolnoma onemogočen in bo treba misliti na to, da se začne to blago izdelovati doma. Na podoben način je zadelo povišanje izvozne carine naš izvoz. Trgovinski glasnik navaja v številki 206, da je povišana izvozna carina postala ravno za naše glavne poljedelske proizvode direktno prohibitivna to je za pšenico in druge žitarice, za moko, govedino in svinje. S tem, da se otežkoči na ta način izvoz naših glavnih izvoznih predmetov smo postavljeni pred novo vprašanje kako zboljšati našo plačilno bilanco napram inozemstvu in stabilizirati našo valuto.

Razven vsega tega pa je videti, da hoče finančni minister izžeti na naslov davka na poslovni promet mnogo večje dohodke kakor stoji v proračunu 1920/21. Že sama carina je vstavljena v proračun s 400 milijoni dinarjev, torej bo novi davek, ki znaša 100% od uvozne carine, 10% od vrednosti luksuznega blaga in 50% od izvozne carine, vrgel državnim financam tudi najmanj 400 milijonov dinarjev. Vrhu tega pa se bo novi davek pobiral še od produkcije industrijskih podjetij v notranjosti zemlje, in sicer 1% od vrednosti, dalje 2% od bruto dobička denarnih zavodov, in 1% od poslov dobavnih in podjetniških družb.

Kljub vsem protestom na konferenci je ta davek v sedanji obliki zopet nepravilno razdeljen. Najbolj zadene industrijo, kateri je vzel ugodnost osvobođenja od carine za stroje in druge investicijske predmete, ki ne spadajo pod pojem prometnega davka, ker so to inventarne nabave.

Obrtništvo je tudi vzeta ugodnost oproščena od carine, medtem ko se mu je neposredni davek podvojil. Posebno so zadete mešane trgovine, ki se pečajo s trgovino z tu in inozemskim blagom, ker morajo plačati dvojne neposredne davke in še prometni davek na carinarnicah.

Naredba predpisuje, da se bodo vse zaloge na dan 6. novembra v trgovinah in podjetjih popisale in od njih pobral 2% oziroma za luksuz 10% davek od vrednosti. Poznamo dobro naš itak preobremenjen davčni aparat in dvomimo, da bi bilo to sploh tehnično izvedljivo.

Finančni minister si je pridržal pravico oproščevanja od davkov za zadrage in različne zavode. Trgovstvo že iz principijelnih razlogov ne more pristati na koncesijo take moči finančnemu ministru. Banke so kljub protestom konference obdavnice samo glede denarnih, ne pa tudi glede blagovnih poslov.

Smelo lahko trdimo, da je ta nezrel projekt davka, ki nam je bil oktroiran naredbenim potom, za valutno reformo drug atentat na naše gospodarsko življenje, ki je v stanju spodjesti mladim podjetjem in trgovinam življensko silo. Namen davčne politike pa ne sme biti spodkopati korenine gospodarstva, da se pokrijejo deficiti, ki so nastali radi brezprogramnega zaplavljanja državnega denarja. In tu je treba v bodočem proračunu radikalne reforme!

Medministrska carinska komisija v Sloveniji.

Po izčrpnem delu v Baji, Sisku in Zagrebu prispela je carinska komisija dne 30. oktobra t. l. v Ljubljano. Komisiji je predsedoval inspektor generalne direkcije carine Tihomir Veljković kot delegat ministrstva financ,

dalje so bili člani Svetislav Mladenkovič, inspektor ministrstva saobračaja, Nikola Vučetić, inspektor ministrstva pošte in telegrafov in inž. Svetozar Jovanovič, inspektor ministrstva gradjevina. Konferenc so se udeležili kot delegat trgovske in obrtniške zbornice g. Ivan Mohorič in kot zastopnik južne železnice g. nadrevident Kitek in inspektor Pahor. Carinska komisija se je mudila v Ljubljani do 4. novembra in je na to odpovala v Maribor, kjer je završila svoje delo 10. novembra t. l.

Komisija je ugotovila, da so glavni vzroki zastoja prometa v Sloveniji sledeči:

1. Obratne razmere v bližnjem inozemstvu. Ker je Slovenija uklinjena na ozki progi Logatec Špilje ca 200 km med 3 sosednje države, od katerih ima promet stvorjen le z Avstrijo in Italijo, vpliva vsaka izprememba v rednem prometu za našo mejo na naš prometni položaj. Zadnji čas ko so se začele množiti stavke, omejevanja prometa zaradi pomanjkanja premoga in železniških voz je postala reakcija teh pojavov direktno kronična kriza za naše železniške proge. Ker izbruhajo stavke in nerednosti v prometu navadno nenapovedano in ravnateljstva na Dunaju in v Trstu šele v zadnjem momentu obveščajo ravnateljstva v Ljubljani, mora se ves že oddani bruto, ki je namenjen za izvoz zadržati na predkolodvorih v Zalogu in na Teznu. Izvoz pa znaša v vsaki smeri nad 200 vagonov dnevno in je torej naravno, da se nabere, ako je promet z inozemstvom ustavljen par dni na teh kolodvorih ogromna množina tovara, ki je bila oddana v eksportnih centrih notranjosti naše Kraljevine na izvoz, predno je prišlo obvestilo, da je promet z inozemstvom ukinjen. Kot dokaz nesigurnosti železniškega prometa v Italiji je, da se vse dragocenejše blago, najbolj pa manufaktura iz Trsta v Ljubljano ne uvažava z železnico marveč z avtomobili, katerih prihaja do 40 vozov dnevno.

Drugi moment, ki zelo vpliva na prenapolnjenost kolodvorov v postajah kjer se nahajajo carinski uradi, je pomanjkanje primernih carinskih skladišč in pisarniških prostorov, ki bi odgovarjali razvitosti in obsegu našega prometa. Vsled pomanjkanja magacinov mora se na stotine vagonov blaga zadržati neiztovorjenega in se na ta način odvzema prometu veliko število železniških voz. Železniška uprava je sicer uvedla kot represalijo visoke stojnine in je šla celo tako daleko, da je zaračunavala stojnino tudi takrat, če carinarnica brez vsake krivde interesenta še ni prevzela in odpremila blago. Edini izhod iz te situacije je, da se takoj začne zidati carinska skladišča, da preidemo iz tega provizorija, v katerem se nahajamo že nad poldrugo leto. Generalna direkcija carinske uprave je bila po sklepu ministrskega sveta z dne 21. marca 1919 dolžna organizirati carinsko službo po celi kraljevini. Ona je imela takrat vsega 103 carinske uradnike, ki so se vrnili iz Soluna v Beograd, na razpolago. Poslala pa je v Ljubljano in Maribor po enega carinskega uradnika in s tem smatrala zadevo za končano. Pozneje, ko se je stvar vedno bolj kritično komplicirala, je poslala v Ljubljano šefa administrativnega odseka V. Dimitrijeviča, ki pa tudi ni nič pozitivnega ukrenil. Šele na pritisek čehoslovaške vlade se je odredilo, da naj posebna komisija to zadevo reši. Vsa prizadevanja trgovskih krogov tekom poldrugega leta, vse spomenice, ankete in protesti gospodarskih krogov v Sloveniji so bili le bob ob steno, ker jim generalna direkcija carin ni posvetila sploh nobene pažnje.

Carinska komisija je za Ljubljano to vprašanje rešila na ta način, da je odredila južni železnici, ki je po koncesijski listini vezana zgraditi na postajah vse za carinsko službo potrebne zgradbe, da mora do 1. januarja 1921 zgraditi skladišče za 150 vagonov kosovnega blaga. Na to se je vršil v petek 5. novembra komisijonalni ogled z zastopniki južne železnice, kjer se je določilo, da se

zgradijo carinska skladišča in pisarne na prostoru za kurilnico ob Dovozni cesti med Dunajsko in Martinovo cesto. Carinski urad bi bil tako popolnoma ločen od lokalnega železniškega prometa, bi imel zadostne dovozne in odvozne ceste ter posebne carinske ture za ednostavno blago. Zaradi zimskega časa se je rok za zgradbo magacinov podaljšal do 1. februarja 1921 l.

Kot glavni vzrok zastajanja dela in nagomiljavanja blaga na carinskih uradnih in carinskih skladiščih je absolutno pomanjkanje starih, rutiranih carinskih uradnikov. Ljubljana ima vsega 3, Maribor pa 4 carinske revizorje, ki lahko odpremljajo carinske pošiljatve. Ako bi ti uradniki vršili nepretrgoma službo, niso v stanu fizično zmagati ogromno delo, katero jim povzroča naš razvit promet. Ostalih 50 uradnikov ljubljanske carinarnice so sami carinski pripravniki, ki niso še zmožni vršiti samostojne odpreme carinskega blaga. Ljubljanska carinarnica pa ima razen zacarinjevanja vsega uvoznega blaga cariniti ves izvoz, spremljati ekspresne in brzovlake in sedaj od septembra tudi odpremljati poštna pakete, katerih promet dnevno raste. Akoravno ti revizorji vsak dan redno delajo preko uradnih ur, in samo v izven službenem času carinijo z avtomobili dospelo blago ter pošiljatve v carinskih antrepotih pri »Balkanu« in »Ranzingerju«, zmorejo zmagati komaj polovico carinske robe. Za odpravo nadaljnega nagomiljavanja blaga in razdelitev službe ter obvladanje posla in prometa je absolutno potrebno, da se število carinskih revizorjev v Ljubljani zviša takoj na najmanj 10, ker vsled tega trpijo ne samo železnice marveč še bolj trgovski svet, ki izgublja s čakanjem po cele dneve. Neopravičljivo je, da se nahaja pri carinarnici v Beogradu nad 20 revizorjev in da se tako važne prometne točke kakor so Ljubljana, Maribor in Zagreb na ta način zanemarija. Nerazumljivo je pa tudi, da se je sedaj ravno zadnji čas navalilo carinarnicam mnogo novih poslov s pobiranjem drž. trošarine in davka na poslovni obrat, ne da bi se bilo število uradništva povečalo. Posebno pobiranje državne trošarine je zelo komplicirano in zvezano z veliko zgubo časa. Davek na poslovni promet pa zahteva vodstvo novih evidenc in statistike in tako znatno obremenjuje uradništvo carinarnic.

S tem vprašanjem pomanjkanja carinskih revizorjev je v zvezi druga vrlo važna in potrebna administrativna reforma, to je zavedenje carinjenja ex offio, po uradni dolžnosti. V Srbiji je obstojala institucija carinskih posredovalcev, ki je bila sedaj prenesena tudi na ozemlje cele kraljevine in naš trgovski svet je bil vsled nepoznavanja srbske carinske tarife primoran posluževati se njihovega posredovanja. To situacijo so izkoristili tako, da so začeli zaračunavati za najmanjše posredovanje direktno horentne svote. Na ta način se je blago seveda znatno podraževalo, in to brez krivde trgovcev. Neki carinski spediter v Mariboru se je pred nedavnem javno bahal, da ima 25.000 dinarjev mesečnih dohodkov, kar tudi ni neverjetno, če pomislimo, da računajo za carinsko prijavo pri kosovnem blagu do treh vrst za vsak zaboj 20 dinarjev, preko 3 vrst pa 40 dinarjev, za vagon enostavnega blaga 100 dinarjev, različnega blaga do treh vrst 200 dinarjev in preko treh vrst 400 dinarjev. Vsled sijajnih dohodkov teh carinskih agentov začeli so stari carinski uradniki v državni službi, kjer morajo za neprimerno manjšo plačo nositi še vso odgovornost napram glavni državni kontroli, podajati drug za drugim ostavke na državne službe in postala je nevarnost da bodo s časom odšli vsi starejši uradniki v privatne službe in otvorili carinske agenture.

Da se prepreči ta preteča nevarnost razsula kadra carinskega uradništva je absolutno in nujno potrebno, da se zavede fakulativno carinjenje in na drugi strani mak-

simira tarifa carinskim posredovalcem. Kljub velikemu odporu, ki ga je izzval ta ministrski odlok v krogih carinskih agentov, je tudi carinska komisija sklenila to ponovno ministrstvu priporočiti. (Dalje prih.)

Narodno gospodarske zadeve.

Mednarodni poštno-paketni promet je bil do sedaj otvorjen med našo državo ter Čehoslovaško, Avstrijo, Nemčijo, Švico, Francosko in Bolgarsko. S 1. decembrom t. l. pa se razširi še na države: Belgijo, Dansko, Egipt, Finlandijo, Islandijo, Italijo, Luksemburg, Madžarsko, Nizozemsko, Norveško, Portugalsko, Španijo, Švedsko, Veliko Britanijo in Irsko.

Razno.

Povečanje delavnega časa. Ministrski svet v Beogradu se je pred kratkim posvetoval o razširjenju delavnega časa pri obrti na 9 ur dnevno. V tem oziru je storila Švica še en korak dalje. Švicarska vlada je izdala zakon, kateri uvaja deseturni delavnik na vseh državnih železnicah, v vseh državnih podjetjih, zavodih in pisarnah. Ta zakon pa se namerava razširiti tudi na vsa privatna industrijska in obrtna podjetja. Sprejetje zakona so potrdili z glasovanjem tudi švicarski državljani in sicer je glasovalo za sprejetje 369.000, proti pa 271.000 oseb. Kakor se vidi, prodira počasi v vseh državah edino pravilno naziranje, da zamore sedanje težkoče in draginjo premagati samo delo.

Pregledovanje potnikov ob mejah poostreno. Ker se kljub vsem naredbam tihotapstvo, posebno ono z valutami, vedno bolj širi, so se predpisi o pregledovanju potnikov in vlakov, kateri vozijo preko meje države, bistveno poosttrili. Posebna pažnja se bode posvetila ekspresnim in onim vlakom, ki prihajajo, oziroma odhajajo v Avstrijo in Ogrsko. Izdala se je tudi naredba, da se pregledujejo najstrožje vse državne pošiljke in sicer tudi one, katere so carine proste.

Vinogradski kongres. »Jugoslavenski Lloyd« prinaša vest, da se vrši dne 4. decembra t. l. v Zagrebu kongres vinogradnikov iz cele države. Kongres ima namen združiti vse vinogradnike v skupni »Savez« v svrhu da štiti njihove interese ter da deluje na tem, da se povspne vinogradništvo naše države na višek in da bo sploh branilec te naše važne gospodarske panoge.

Špirit iz žaganja. V preskuševališču v Monheimu v Nemčiji se delajo poskusi pridobiti iz lesnega žaganja špirit. Kemiki so pričakovali, da se bo zamoglo pridobiti iz 100 kg suhe lesne substance 6—7 litrov špirta, poskusi pa so pokazali, da je mogoče samo 4—5 litrov. Ako pa se porablja žaganje iz čistega jelkega lesa, poviša se pridobitev od vsakih 100 kg suhe lesne substance na 8—9 litrov. Vsled premale mogočnosti izkoriščanja nimajo poskusi za enkrat še praktične vrednosti. Z enakimi poskusi pa je pričela tudi kemična tvornica Goldschmidt A. G. v Essenu. Baje je ista našla način po katerem se zamore pridobiti iz 100 kg suhe lesne substance 30—40 litrov špirta. Fabrikacija pa je združena z velikanskimi težkočami in je silno komplicirana ter je radi tega industriji te stroke še nedostopna.

Zabrana naseljevanja v Ameriki. V mesecu decembru se namerava predložiti v Zjedinjenih državah severoamerikanskih zakonski osnutek, glasom katerega naj bi se za daljšo dobo let prepovedalo vsako priseljevanje v te države.

Narodna banka kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev povišuje svojo delniško glavnicu za 20 milijonov dinarjev v kovnem zlatu z izdajo 40.000 novih delnic po emisijemskemu kursu 720 zlatih dinarjev za komad. Razen tega je treba plačati še 10 zlatih dinarjev po komadu za kritje stroškov. Pri subskripciji se mora plačati takoj 130 zl. dinarjev, ostanek pa se porazdeli na dobo petih let. Subskripcija se vrši v mesecu decembru pri podružnicah banke v Ljubljani in Mariboru ali pa tudi pri davčnih uradih.

Uzorna skladišča, v katerih bodo permanentno razstavljeni pred vsem poljedelski stroji, nameravajo v najkrajšem času otvoriti v naši državi čehoslovaški kovinski industriji.

Sarajevski trgovci proti zakoniti in nelegalni trgovini. »Juturni list« poroča: »Vsled šikan, katerim so bili podvrženi od strani policije sarajevski legalni trgovci, je doposlalo Trgovalsko udruženje v Sarajevu bosanski vladi naslednjo zahtevo: 1. da kontrolira, ako se bavijo s trgovino samo za to po zakonu upravičene osebe, 2. da se prepriča ako te osebe plačujejo mestne dajatve in državne davke, 3. da prepreči nepooblaščen torbarenje in prodajanje robe po hišah, kajti s tem se bavi največ ljudij drugih poklicev, katerim se ta posel izobno obnese, ker ne plačujejo na eni strani nikakega davka, na drugi strani pa jim naivna publika v obilnem številu naseda, 4. da prepreči dohod tujih agentov, kateri prodajajo prineseno robo po hotelih in ne plačujejo nikakih davkov, 5. da se presoja pri eventualnih sporih o pretiranih cenah na prijavo oškodovane stranke vedno ob prisotnosti strokovnjakov, ki bi imeli posvetujoči glas in bi jih k tem presodbam delegirala trgovska zbornica.« Enaki koraki bi bili umestni tudi pri nas.

Sodba o Trstu Švedski list »Aften Posten« prinaša o Trstu naslednjo kratko sodbo: Trst je izmrl. Slovenci niso še zgubili zadnjo nado. Bore se z vsemi silami z Italijani. Kdo ima prav? Teško je reči. Mesto pripada jednako Italiji kakor Jugoslaviji. Kot jugoslovansko mesto bi brzo nadkrilil Beograd, kakor italijansko pa bode postalo mrtvo mesto, novi Brindisi ali Ankona. Trst bo nadvladan od Benetk.

Štrajk rudarjev na Angleškem. Kake zle posledice imajo štrajki tako za državo kakor tudi za delavstvo samo, je uvideti iz škode, katero je utrpela Angleška za časa štrajka rudarjev. Za vsakih 6 dni štrajka se ceni zmanjšana produkcija premoga na 5.500.000 ton, a zguba na rudarskih plačah na 5.400.000 funtov šterlingov. Oni delavci, ki pa so morali prenehati z delom v drugih obratih radi pomanjkanja premoga, so pogubili na svojih prejemkih 4.300.000 funtov šterlingov. Splošni izpad produkcije premoga za časa štrajka se ceni na okroglo 14 milijonov ton. Rudarska zveza je izplačala štrajkujočim podpor v iznosu dveh milijonov funtov šterlingov. Kakor se iz tega razvidi, so delavstvo ter delavske organizacije skoro huje prizadete na škodi kakor pa javnost.

Sladkorna pesa. Že pred vojno se je pri nas prav intenzivno obravnavalo vprašanje pridelavanja sladkorne pese ter ustanovitve sladkorne industrije. Med vojno je zadeva seveda popolnoma zaspala, po vojni pa se je za isto vzbudilo novo zanimanje in to tembolj, ker nas je izučila skušnja, kako velikega pomena je taka industrija v mejah lastne države. Kot nekatere predpriprave za ustanovitev sladkorne tvornice v Sloveniji se je za poskušnjo že letos pričelo okoli Brežic, Krškega ter Novega mesta s sadenjem sladkorne pese. Kljub temu, da je bilo seme jako slabo in se polje sploh ni pravilno obdelovalo, je analiza pese pri kmetijsko-kemijskem preizkuševališču pokazala prav zadovoljive uspehe. Sladkorni procenti se gibljejo med 15 in 18 ter so povprečno za dva odstotka bolji kot oni bosanske pese. Ako se bode posvetilo pravilnemu obdelovanju vso pažnjo, se bode zamogla naša pesa meriti z najboljšimi znanih inozemskih sladkornih centrov. Znano nam je, da je pred kratkim bilo vprašanje ustanovitve sladkorne tvornice v Posavju že v jako resnem štadiju, v koliko pa je na to vprašanje vplivalo monopoliziranje sladkorja, ne moremo danes poročati.

Francija razveljavi vrednost zlatnikov. Po mnenju francoskih bančnih krogov se nahaja med občinstvom okoli tri milijarde zlatnikov-lujdorov tezaviranih in poskritih po raznih kotih. Ker ni vse nič pomagalo, da bi se ta denar privabil na dan, se je francoska vlada odločila, da razveljavi istega in ga zamenja z novim.

Interesentom je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice na vpogled se-

znam kmetijskih društev, kmetijskih pridobitnih zvez in trdk poljske države, ki kupujejo s kmetijskimi pridelki.

Velika zbirka cenikov raznih angleških trdk različnih strok je interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Velik vzorčni semenj prirede industrijalni in trgovski krogi spomladi 1921 v Gradcu, Burggasse 13/II.

Kateri manufakturst bi dal blago v komisijonelno prodajo trgovcu, kateri je vsled vojnih razmer bil primoran opustiti zalogo? Reflektiralo bi se le na dobro blago, ker je trgovina najboljšje vpeljana. Predvojna zaloga 15 do 20 tisoč. Event. se položi kavcija. Ponudbe se prosijo pod »Pošten trgovec« na upravo lista.

Tržna poročila.

Poljski pridelki Sombor: Pšenica 940—945, oves 270—275, nova koroza 350—360.

Osiyek: Pšenica 945—950, oves 280—290, nova koroza 380—390.

Trgatev v Banatu. Glasom poročil iz Vršeca letošnja vinska trgatev glede količine ni izpadla tako ugodno kot se je pričakovalo. Kvaliteta pa ne zaostaja za prejšnjim letnikom. Cene za belo vino se sučejo okoli K 1100.— za črno pa okoli K 1300.— in višje za hl.

Hmelj.

Žatec, 11. 11. 1920. Nekaj dni je bilo tu na trgu bolj mirno in promet je bil le nezaten; tudi cene so nekoliko padle; sedaj je pa zopet živahnije. Zadnja dva dneva se je prodalo 500—600 centov po 5000—5100 č. K za 50 kg. Izjemoma se je eno partijo plačalo po 5200 K. Ravno tako je kupčija na kmetih. Konečno razpoloženje tu in na kmetih je čvrsto — cene stanovitne.

Volilni odbor zveze trgovskih gremijev in zadrug vabi vse člane gremijev na

Volilni shod

trgovcev in obrtnikov, ki se vrši v torek, dne 23. t. m. ob 20. uri v Mestnem Domu.

AUTOMOBILI

Trpežna poslovna KOLESA vsa oprema vsa popravila

J. GOREC, Ljubljana, Gosposvetska 14, Vegoča 8.

Pozor! Pozor! Trgovci, zadruge, peki!

Dunajski kvas znamke Küffner in Reindorfer

najboljše in najcenejše kupite pri IVAN ROY, Maribor

Prodajalec dunajskega kvasa. Pošilja po pošti in brzovozno. 114, 4—1

Crim d'Afrique Alger fin

morska trava, v balah 60/70 kg, 12 K à kg, franko skladišče Ljubljana.

Kolomaz, biks in vaselino

čevljarstvo smolo, strešni lak, vse najboljše izdelki v ličnih škatljah po ugodni ceni.

Sol za konserviranje mesa

(soliter) n. a. 2000 K za 100 kg netto, franko skladišče Gradec, z izvoznim dovoljenjem dobavlja samo na debelo slovenska tvrdka

Pavel Šega, Gradec

Grazbachgasse 30. Kupujem na vagone franko Leibnitz: vsakovrstno žito, tudi pokvarjeno, otrobe, fižol in suhe slive ter prosim za ponudbe z vzorci. 121-1

LENASI & GERKMAN

Ljubljana Stritarjeva ul. 4 — Lingarjeva ul. 2

Trgovina s suknenim, modnim in manufakturnim blagom.

Na debelo. 61, 20—16 Na drobno.

Anton Erker

Stomškova ulica 11 Ljubljana Resljeva cesta 20

Največja zaloga

cigaretnega papirja in stročnic, pisemskega papirja, črnila, rudečila, kreme za čevlje, čevljarstvo smole, apreture za usnje, olja za šivalne stroje, toaletnega mila ter drugega blaga. — Na debelo! 113, 10—3

Fr. Brumat

Ljubljana

Mestni trg št. 25, I. nadstr.

Manufaktura in tkanine.

!!! Konkurenčne cene. !!!

118 52—2

Na debelo. Na drobno.

Leopold Pevalek

Ljubljana - Židovska ulica 4.

Trgovina s papirjem. Šolske potrebščine. - Razglednice.

106, 52—7

Na debelo. Na drobno.

M. TREBAR

Ljubljana, Sv. Petra c. 6.

Veletrgovina s špecerijo in deželnimi ter gozdnimi pridelki

ANT. KOLENC, CELJE

Kralja Petra cesta št. 22.

46, 20—11

Lanišče in predivo

kupuje v vsaki množini po najvišjih dnevnih cenah

Terilnica in predilnica

Anton Šinkovec,

Grosuplje. 123, 3—1

Zahtevajte povsod ILIRIJA kremo za čevlje

dalje Ilirija čistilo in čistilni prašek za kovine, parketno voščilo, lak za usnje, vaselino in kolomaz iz domače tovarne kemičnih izdelkov

Golob & Ko.

Ljubljana -- Vič.

Cena in kvaliteta povsem konkurenčna. 102, 20—3

Oprava za pisarne

registrature, pisalne mize, fotelji v lepi izbi.

Vabimo na ogled!

8. 20—11

Manufakturna trgovina na drobno in debelo

J. KOSTEVC

Ljubljana, Sv. Petra c. 4

priporoča veliko zalogo manufakturnega blaga po znižanih cenah

preproge

srbske domače ročne industrije

po ugodni ceni. V zalogi so še velikosti 45-45, 43/110, 64/136, 67/194, 102/158, 134/134, 136/204, 170/246, 210/274, 235/300, 272/304. 19, 11—8

Veležganjarna v Ljubljani

M. Rosner & Co.

naslednik

51, 10—6

VIKTOR MEDEN

prodaja fino pristno blago lastnega izdelka: silvovico, brinjevec, sadjevec, rum, konjak in razne likerje po najnižjih cenah.

Kupuje sadjeseh vrst pripravno za kuhanje žganja. Telefon 71. Telefon 71.

Na debelo.

Fr. Zebal

Rudnik—Ljubljana

Dolenjska cesta.

Telefon interurban št. 430.

Priporočam po najnižjih cenah:

SLADKOR v kockah in kristal. RIŽ, SOL, MILO, SVEČE, PETROLEJ beli, VŽIGALICE itd. itd.

□ □

Kupujem po najvišjih dnevnih cenah in v vsaki množini

fižol. Zahtevajte ponudbe!

82, 15—10

Znižene veletrgovine v celni

A. Kolenc, Elsbacher, Cvenkel in Ravnikar priporočajo po znižanih cenah: slanino, svinjsko mast, bučno olje, jedilno olje, mazilno olje, kuruzne in pšenične mlevske izdelke, oves, kavo in mlo Zlatorog.

Telefon št. 135. Brzjavni: Zito. 5 a), 25—8

Posteljne vložke

z mrežo iz jeklene pobakrene žice, izdelek domače tovarne, ima v zalogi zastopnica, tvrdka

Zalta & Žilič

Ljubljana, Gosposvetska cesta.

KASTELIC IN DRUG

Trgovina s papirjem na veliko Ljubljana

Miklošičeva cesta št. 6/I.

115, 10—3

BALKAN

delniška družba za mednarodne Transporte.

Brzjavni naslov: Spedbalkan.

6, 52-16

Ljubljana, Maribor, Beograd, Zagreb, Trst, Wien.

Špedicija vseh vrst. Sprejemanje blaga v skladišča. Zaccarinjenja in zavarovanja. Mednarodni prevozi. Selitve s patent. pohištenimi vozovi na vse strani. Prvo ljubljansko javno skladišče spojeno s ticom južne železnice. - - Carinska agentura javnih skladišč.

== Največje domače špedicijsko podjetje v Jugoslaviji. ==

Vsem trgovskim tvrdkam,
družbam in korporacijam
se priporoča za vse vrste
tiskovin**TISKARNA „SAVA“**

v Kranju.

86, 15-8

67, 50-13

A. & E. SKABERNE
LJUBLJANA, MESTNI TRG ST. 10.Uvoz in prodaja vsako-
vrstnega inozemskega
manufakturnega blaga
in pletenin.

Na debelo in drobno.

Ant. Krisper
Coloniale
Ljubljana.

55, 52-16

Kartonažna tovarna
in papirna industrija**I. Bonač sin, Ljubljana**

izdeluje in oferira: 112

Embalaže za čaj.

Impregnirane doze za
oljnate barve od 1/8—1 1/2 kg.Lekarniške kapselne
za praške. — Vrečice za lekarne,
kavo, specialitete.Krožnike iz lepenke
za slaščičarje in delikatese.Kartonaže vsake vrste.
la. rujavo lepenko (Lederdeckel),
v vseh debelostih in vsaki množini.
Vzorci in oferti na razpolagoDruštvo lesnih trgovcev
dravske doline

v Mariboru

Aleksandrova cesta št. 45

kupi in prodaja

rezani in tesani les

v vsaki množini po dnevnih
cennh. 23, 52-16

17, 24-16

Fr. Stupica, Ljubljana Gospodarska cesta 1
priporoča svojo zalogo
železnine, poljedelskih
strojev in železnih
blagajn na debelo.**Jadranska montanska
družba, d. z. o. z. Ljubljana**

Zvonarska ulica 5 (S).

Telefon 9. - Brzjavi „Montana“

Import. Eksport.

Prodajamo in kupujemo na debelo

Vse vrste
kovin, rudnin
in kemikalij ter vse
industrijske izdelke, spa-
dajoče v rudarsko, fužinarsko in
kemijsko stroko. 65, 26-16

Priporoča se veletrgovina

Fran Derenda, Ljubljana

Emonska cesta 8.

105, 20-7

Brzjavi: Derenda Ljubljana. — — Telefon interurban št. 313.

Podružnica: DUNAJ II., Obere Donaustrasse št. 105.

Zastopstva: ZAGREB, ZEMUN, SARAJEVO.

Glavna zastopstva svetovnih čehoslovaških tovarov.

Sukno, hlačevina, podloga. - En gros.

Konfekcija v bogati izberi, od najfinejšega do
najpreprostejšega kroja in izdelave.**Anton Tonejc in drug**

Maribor, Jugoslavija

trgovina s kolonijalnim,
špecerijskim blagom in
deželnimi pridelki na debelo.Brzjavi: Tonejc Maribor. — Telefon št. 68. — Čekovni račun št. 11.668.
Tekoči račun pri Ljubljanski kreditni banki v Mariboru.

UVOZ. — — — — — IZVOZ.

IZVOZJAJC. Veletrgovina manu-
fakturnega blaga**Hedžet & Koritnik**

Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 4.

Telefon interurban št. 75.

Dobiva ponajveč iz An-
glije v velikih množinah
raznovrstno volneno,
modno in perilno blago.

11, 50-16

„SVETLA“

elektrotehniško podjetje

JANKO POGAČAR

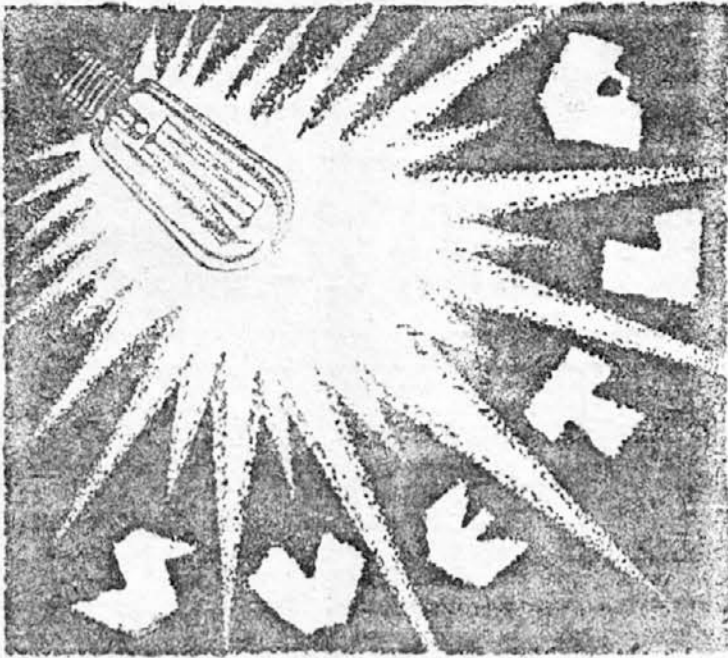
Lovro Effenberger & Cie.

Centrala LJUBLJANA

Najboljša izvedba. - Takojšnja odprema.
Najnižje cene. - Ponudbe in pojasnila na
željo vsaki čas brezplačno na razpolago.

Podružnica v ZAGREBU

Frankopanska ulica šte. 2.

Instalira: popolne elektrarne, prekozemske centrale, popolne napeljave v mestih in pokrajinah, naprave za vsakovrstno industrijo, razsvetljavo javnih in privatnih poslopij, tovarn, gledališč, bank, hotelov itd., posamezne naprave za normalne in specialne svrhe, telefonske, telegrafске in signalne naprave itd.

Dobavi: motore, diname, pretvornike (Umformer), električne kurilne in kuhalne aparate za domačo, obrtniško in medicinsko uporabo, merilne aparate, števec, inštalacijski in vodilni material vsake vrste, ročne svetilke, armature, svetlobna telesa, žarnice vseh vrst, vsakovrstni material za slabi tok, akumulatore, žepne baterije, ovoje itd.

Izdeluje: moderna telesa za razsvetljavo, natisne stojčke svetilke, stropne svetilke, lesence, vsakovrstne svilene senčnike po lastnih umetniških osnutkih, izdeluje naročila natančno tudi po zaželenih predpisih ali vposlanih skicah. 70, 20-7

Specijalitete: novi patentirani „Sona“ zvonci brez transformatorja, nikakih nadaljnjih stroškov za oskrb. zvonca, navadno priklopljenje zvonca brez truda na vsako obstoječo svetlobno napeljavo, nova patentirana autohupa „Sonavox“, patentirani držaji za senčnike „Sona“ brez vijakov.

IVAN JELAČIN

Ljubljana

veletrgovina
s špecerijskim in
kolonijalnim
blagom.

Točna in solidna
postrežba!

2, 50-15

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

Interesna skupnost s Hrvatsko eskomptno banko in Srbsko banko v Zagrebu.

Kapital 20,000.000 K. — Rezerve okrog 6,000.000 K.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Sprejema: vloge na knjižice in na tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

u puje in prodaja: devize, valute, efekte itd.

Eskontira: menice, terjatve, fakture.

Daje: kredite in predujme na blago, efekte itd.

Izdaja: akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Pospešuje: trgovino, industrijo ter uvoz in izvoz.

Brzjavni naslov: Eskomptna. Interurb. tel. št. 146.

50, 20-12

Špecerijska in delikatesna trgovina na debelo

T. Mencinger

Ljubljana

Resijeva cesta št. 3. — Sv. Petra cesta št. 35.

Zaloga: vin, salam, likerjev, mineralnih vod.

13, 20-16

VELETRGOVINA

Gregorc & Verlič, Ljubljana

Cesta na Gorenjsko železnico št. 7

priporoča

raznovrstno žganje, kakor slivovko, rum, brinjevec in konjak. — Vedno velika zaloga kolonijalnega in špecerijskega blaga.

== Konkurenčne cene. ==
Telefon interurb. šte. 246.

☛ Zahtevajte cenike! ☛

71, 10-10

Semena za preprodajalce
priporoča

SEVER & KOMP.

LJUBLJANA.

Kupujemo deteljno, repno, korenjevo in travno seme, suhe gobe ter vse v našo stroko spadajoče predmete.

14, 20-15

Underwood

najboljši ameriški pisalni stroj sedanosti.

Opalograph

razmnoževalni aparat, razmnožuje strojno in ročno pisavo potom neizrabljive steklene plošče.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo: 15, 20-13

The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10.

Moderno urejena popravilnica vseh pisalnih strojev.

DROGERIJA
PARFUMERIJA
I.C. KOTAR
LJUBLJANA
WOLFOVA UL. 3.

Foto-manufaktura

75, 10-7

KNJIGARNA, TRGOVINA UMETNIN IN MUZIKALIJ
Goričar & Leskovšek, Celje
KRALJA PETRA CESTA 7. - PRESERNOVA UL. 2.

Trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem, založna knjigarna, prodaja šolskih knjig in igralnih kart. Lastna zaloga vseh tiskovin za urade in pisarne, vsakovrstnih razglednic, ljudskošolskih zvezkov, risank in risalnih skladov. —

Molitveniki, koledarji, papirnate vreče, nagrobni venci in traki. 4, 10-7
Na debelo. Poštne-čkovni rač. 10716 — Telefon 60 Na drobno.